

Giảm thiểu rủi ro Môi trường – xã hội
Hướng dẫn tự nguyện cho doanh nghiệp
Việt Nam đầu tư ra nước ngoài trong lĩnh
vực nông nghiệp ở tiểu vùng Mekong

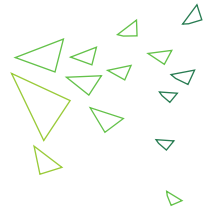

Nguyễn Hoàng Phượng
Trung Tâm Con người và Thiên nhiên

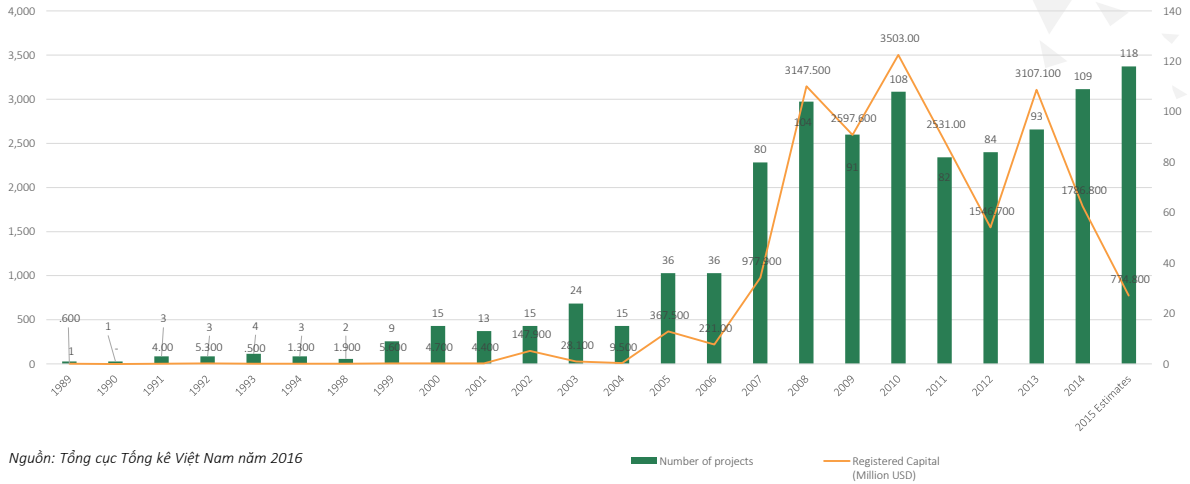

Nội dung chính

- Bối cảnh và ý tưởng xây dựng Hướng dẫn tự nguyện;
- Phương pháp xây dựng
- Các nguyên tắc cơ bản của hướng dẫn
- Những nội dung chính

Toàn cảnh đầu tư Việt Nam ra nước ngoài

Nguồn: Tổng cục Thống kê Việt Nam năm 2016

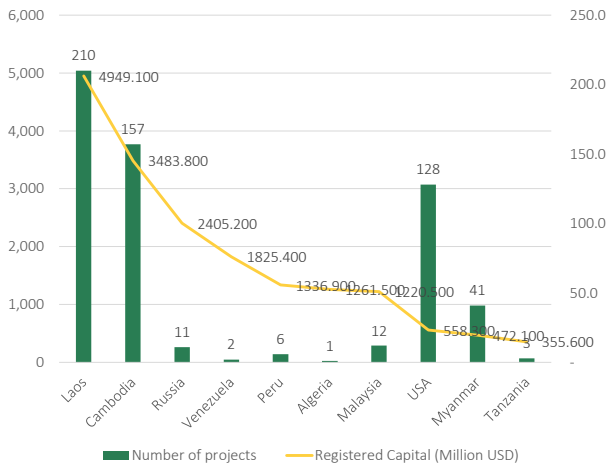
Trung tâm Con người và Thiên nhiên

3

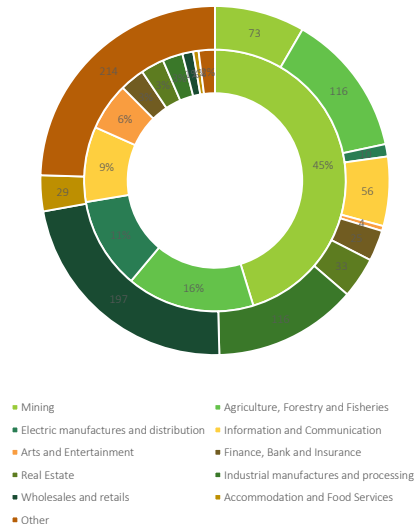
Đầu tư Việt Nam ra nước ngoài theo quốc gia và lĩnh vực

Nguồn: Tổng cục Thống kê (2016)

ODI Vietnam: Top 10 by countries *

Vietnam ODI by Sectors in Number of Projects and Registered Capital

Trung tâm Con người và Thiên nhiên

4

Ý tưởng xây dựng Hướng dẫn tự nguyện

Nhằm

Giảm thiểu rủi ro từ chính dự án đầu tư;

Bảo vệ hình ảnh và uy tín của nhà đầu tư Việt Nam trên quốc tế;

Hỗ trợ thực hiện mục tiêu Chiến lược đầu tư ra nước ngoài của Chính phủ Việt Nam

Nhóm doanh nghiệp Tiên phong

Doanh nghiệp

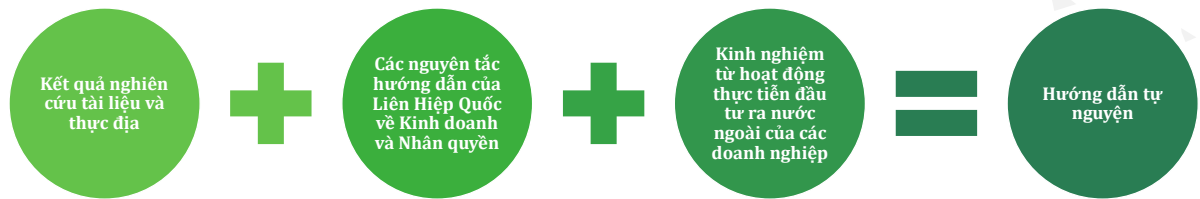
Hiệp hội doanh nghiệp

Nhóm nghiên cứu và chuyên gia

Trung tâm Con người và Thiên nhiên

5

Công thức phát triển Hướng dẫn tự nguyện

Doanh nghiệp Tiên phong thí điểm áp dụng Hướng dẫn tự nguyện

Trung tâm Con người và Thiên nhiên

6

Thành viên Nhóm Doanh nghiệp Tiên phong

**Bà Trần Thị Thủy Hoa -
Trưởng ban Ban Tư
vấn phát triển ngành
cao su**

**Ông Huỳnh Tấn Dũng -
Tổng Giám đốc Công ty
Cổ phần Tín Nghĩa
(Lào)**

**Ông Nguyễn Xuân
Thắng - Tổng Giám đốc
Công ty cổ phần nông
nghiệp quốc tế Hoàng
Anh Gia Lai**

**Ông Vũ Đình Tích -
Trưởng ban Thông tin**

**Ông Nguyễn Văn Tuy -
Trưởng phòng Kế
hoạch - Kinh doanh**

**Ông Phạm Văn Thành -
Trưởng Ban Kế hoạch
Đầu tư, Thành viên Hội
đồng thành viên**

**Công ty TNHH MTV
Hữu nghị Nam Lào**

**Ông Vũ Ninh - Thành
viên Hội đồng Quản trị**

Trung tâm Con người và Thiên nhiên

7

Một số hình ảnh về hợp nhóm doanh nghiệp tiên phong

Hình ảnh họp Nhóm Doanh nghiệp Tiên phong ở Đà Nẵng kết hợp với khảo sát thực địa về bảo tồn loài Vượn Chà và Chân nâu trước các áp lực phát triển tại Bán đảo Sơn Trà, Thành phố Đà Nẵng.

Trung tâm Con người và Thiên nhiên

8

Vì sao là Tiên phong?

Sự thành lập nhóm đánh dấu một bước tiến mới trong hành trình tìm hiểu, xây dựng niềm tin và sự hợp tác giữa các Doanh nghiệp và các tổ chức phi chính phủ, vốn vẫn còn khiếm tốn và dè dặt ở Việt Nam và trong khu vực.

Thứ hai, sự hợp tác này hướng tới giải quyết một trong những vấn đề cốt lõi nhất và cũng là khác biệt lớn nhất về quan điểm giữa khối Doanh nghiệp và Phi chính phủ là những tác động, đặc biệt là tiêu cực về vấn đề môi trường và xã hội trong quá trình đầu tư.

Thứ ba, các thành viên Nhóm Doanh nghiệp Tiên phong thật sự là những người đi đầu trong lĩnh vực đầu tư nông nghiệp ra nước ngoài của các Doanh nghiệp Việt nam.

Trung tâm Con người và Thiên nhiên

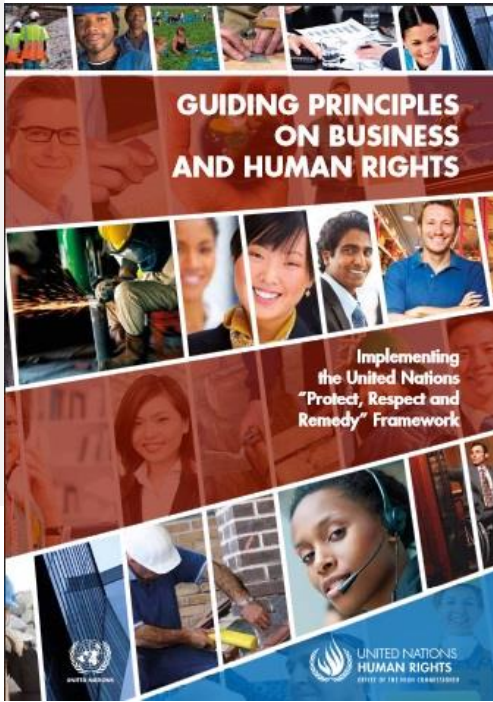
9

Quá trình xây dựng Hướng dẫn

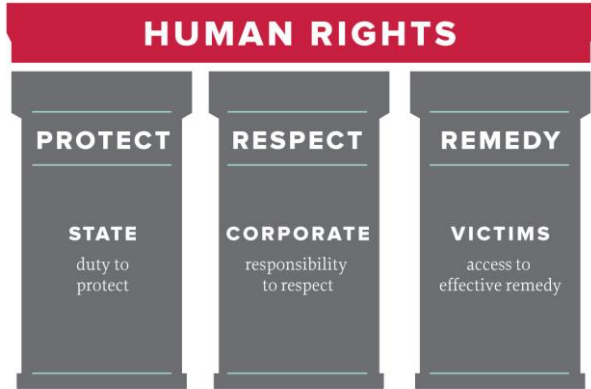
Trung tâm Con người và Thiên nhiên

10

Ba Nguyên tắc trụ cột trong Các Nguyên tắc hướng dẫn của LHQ về Kinh doanh và Nhân quyền

THREE PILLARS of the UN GUIDING PRINCIPLES

Trung tâm Con người và Thiên nhiên

11

Nguyên tắc Bảo vệ

Là trách nhiệm của Nhà nước chống lại sự lạm dụng quyền con người bởi bên thứ ba.

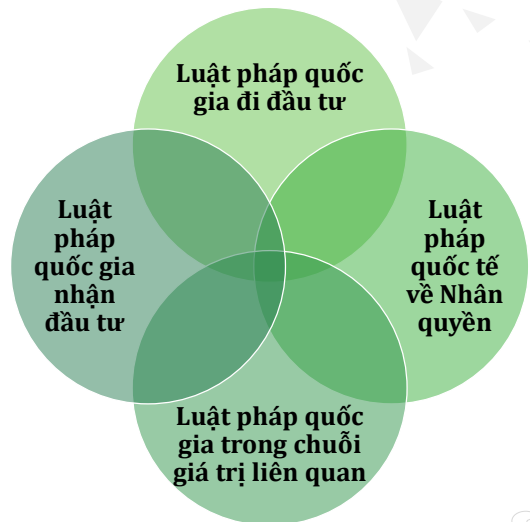
- Nghĩa vụ theo pháp luật quốc gia;
- Theo các cam kết quốc tế mà quốc gia ký kết và tham gia;

Phải thực hiện các bước thích hợp để ngăn chặn, điều tra, trừng phạt và khắc phục tình trạng lạm dụng

- Thông qua các chính sách, pháp luật, quy định và xét xử hiệu quả.

Nhà nước bảo vệ thông qua các doanh nghiệp mà Nhà nước nắm quyền sở hữu hoặc kiểm soát hoặc nhận được hỗ trợ và dịch vụ đáng kể từ các cơ quan nhà nước

- Ví dụ: cơ quan tín dụng xuất khẩu và cơ quan bảo hiểm và bảo lãnh đầu tư chính thức, các tổ chức tín dụng.
- Thông qua yêu cầu áp dụng quy trình thẩm tra nhân quyền khi cần thiết.

Trung tâm Con người và Thiên nhiên

12

Nguyên tắc Tôn trọng

Là Nghĩa vụ của Doanh nghiệp được hiểu là tránh vi phạm quyền của người khác và có trách nhiệm giải quyết những tác động bất lợi về quyền của bên khác mà mình có liên quan

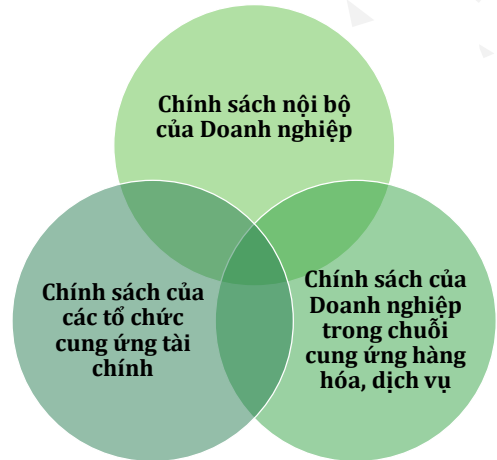
- cần tìm kiếm các giải pháp nhằm ngăn ngừa và giảm thiểu các tác động trực tiếp liên quan đến **hoạt động** của mình hoặc là kết quả **của mối quan hệ kinh doanh** với các bên khác. Nếu tác động xảy ra thì phải tìm cách giải quyết thỏa đáng.

Hoạt động và Mối quan hệ kinh doanh hiểu thế nào?

- “Hoạt động” của doanh nghiệp ở đây được hiểu là bao gồm cả hành động và không hành động dẫn đến tác động bất lợi.
- “Mối quan hệ kinh doanh” được hiểu là các mối quan hệ với các đối tác kinh doanh, các chủ thể trong chuỗi giá trị, không phân biệt đối tác phi nhà nước hoặc tổ chức nhà nước liên quan trực tiếp đến hoạt động kinh doanh, sản phẩm hoặc dịch vụ của mình.

Thể hiện của Nguyên tắc Tôn trọng

- Các chính sách nội bộ nhằm thể hiện cam kết về trách nhiệm tôn trọng của doanh nghiệp;
- Các quy trình thẩm tra để xác định, ngăn ngừa, giảm thiểu và giải trình về việc giải quyết các tác động xảy ra;
- Các quy trình cho phép áp dụng các biện pháp khắc phục đối với bất kỳ tác động bất lợi nào mà doanh nghiệp gây ra hoặc có đóng góp vào hậu quả.

Trung tâm Con người và Thiên nhiên

13

Ví dụ về việc chưa tuân thủ nguyên tắc Tôn trọng

Hành động

Một công ty có thể gây tác động bất lợi nếu công ty này từ chối việc cho các công nhân thành lập tổ chức đại diện cho mình/ Công đoàn.

Hành động thông qua trung gian

Một công ty có thể góp phần gây ảnh hưởng xấu nếu công ty cung cấp tài chính cho dự án xây dựng dẫn đến kéo theo việc cưỡng chế thu hồi đất hoặc đưa ra yêu cầu với một nhà thầu mà thời gian không đủ để họ có thể tuân thủ các tiêu chuẩn lao động quốc tế khi thực hiện.

Hành động không đầy đủ

Hoạt động, sản phẩm hoặc dịch vụ của một công ty có thể trực tiếp dẫn đến những tác động bất lợi thông qua các mối quan hệ kinh doanh nếu một trong số các nhà thầu phụ hoặc nhà cung cấp dịch vụ thiếu hiểu biết và không được cung cấp trước đây đủ kiến thức, sử dụng lao động cưỡng bức.

Không hành động

một công ty dù không gây ra hoặc góp phần vào những vấn đề này, nhưng đã nhận thức được vấn đề nhưng không có hành động để ngăn ngừa và/ hoặc giảm thiểu các tác động.

Trung tâm Con người và Thiên nhiên

14

Các lưu ý

Trách nhiệm độc lập

- Trách nhiệm của doanh nghiệp độc lập với khả năng và mức độ sẵn sàng của Nhà nước trong việc thực thi nghĩa vụ nhân quyền
- Đối với những quốc gia mà hệ thống luật pháp thiếu và hiệu quả thực thi kém, trách nhiệm của Doanh nghiệp vượt quá và cao hơn việc tuân thủ các quy định và pháp luật quốc gia về bảo vệ nhân quyền.

Giới hạn quyền con người ở mức tối thiểu

- Là những nội dung của Bộ luật quốc tế về nhân quyền và các nguyên tắc liên quan đến quyền cơ bản nêu trong Tuyên bố của Tổ chức Lao động quốc tế về các nguyên tắc cơ bản và quyền tại nơi làm việc.
- Tuy nhiên, phụ thuộc vào điều kiện cụ thể, doanh nghiệp cần cân nhắc các tiêu chuẩn bổ sung khác, đặc biệt là quyền của những cá nhân thuộc các nhóm đặc thù như người bản địa, phụ nữ, dân tộc và nhóm thiểu số, tôn giáo và ngôn ngữ, trẻ em, người khuyết tật, và lao động nhập cư và gia đình họ.

Trách nhiệm bình đẳng cho tất cả các doanh nghiệp kinh doanh

- Trách nhiệm tôn trọng được áp dụng với tất cả các doanh nghiệp bao gồm cả những công ty đa quốc gia, mà không có sự phân biệt quy mô, lĩnh vực, khu vực, quyền sở hữu và cơ cấu tổ chức.
- Mức độ nghiêm trọng của tác động được đánh giá không chỉ thông qua quy mô, phạm vi mà còn ở yếu tố không thể khắc phục hay phục hồi của đối tượng chịu tác động.
- Tùy thuộc vào mô hình và quy mô doanh nghiệp có thể xây dựng mô hình và cơ chế chính thức hay phi chính thức để thực hiện.

Trung tâm Con người và Thiên nhiên

15

Nguyên tắc Khắc phục

Nguyên tắc phải sinh

- Phát sinh do Nhà nước và Doanh nghiệp không thực hiện nguyên tắc Bảo vệ và Tôn trọng;
- Người bị thiệt hại có quyền được tiếp cận với các biện pháp Khắc phục hiệu quả.

Khắc phục

- Là các biện pháp và quy trình thực hiện các biện pháp này nhằm khắc phục những tác động bất lợi và hậu quả có khả năng xảy ra nếu chúng có thể đảo ngược, hoặc cải thiện tốt hơn.
- Thể hiện dưới nhiều hình thức như xin lỗi, bồi hoàn, phục hồi, các biện pháp bồi thường tài chính và phi tài chính, và các chế tài trừng phạt (có thể hình sự hoặc hành chính, như phạt tiền), cũng như ngăn ngừa những bất lợi thông qua lệnh cấm hoặc cam kết không lặp lại những hành vi nhất định.

Cơ chế thực hiện

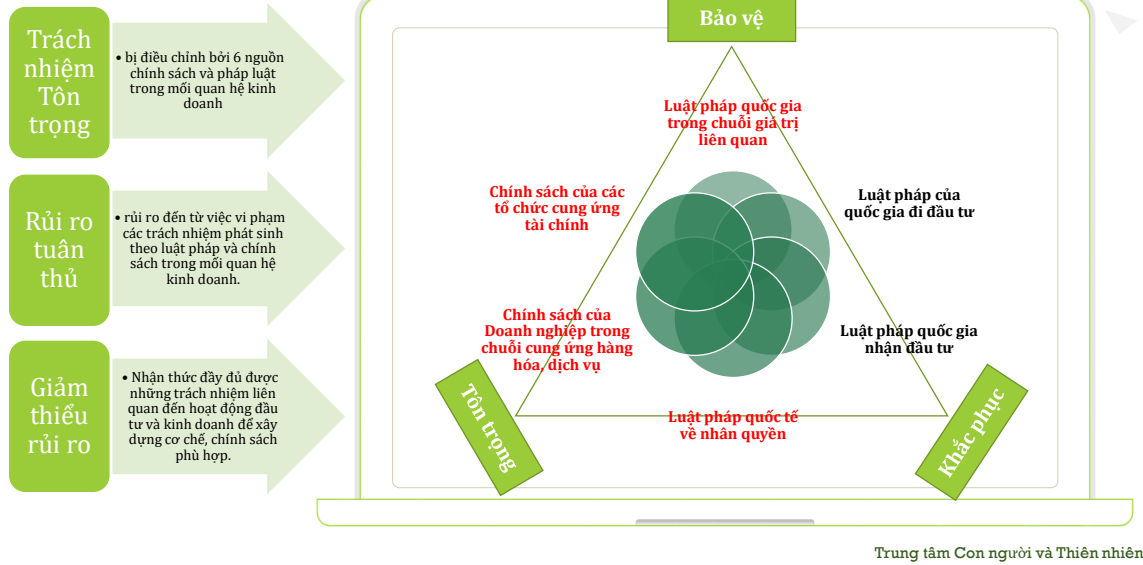
- Trường hợp doanh nghiệp xác định rằng mình đã gây ra hoặc góp phần tác động bất lợi, thì nên cung cấp thông tin hoặc hợp tác khắc phục hậu quả thông qua các quá trình hợp pháp.
- Các quá trình này có thể là cơ chế tư pháp/ tổ tụng của Nhà nước, cơ chế ngoài tổ tụng của Nhà nước hoặc cơ chế quốc tế của Liên hợp quốc và các cơ chế giải quyết tranh chấp ngoài Nhà nước khác.

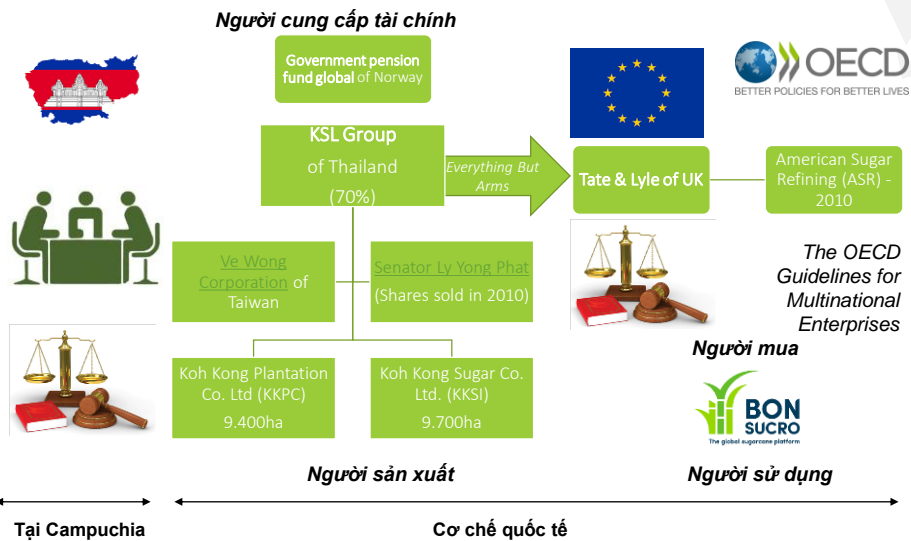
Trung tâm Con người và Thiên nhiên

16

Rủi ro của Doanh nghiệp trong Hướng dẫn tự nguyện

Nghiên cứu trường hợp Mía đường ở Campuchia: Rủi ro về Trách nhiệm thông qua mối quan hệ kinh doanh

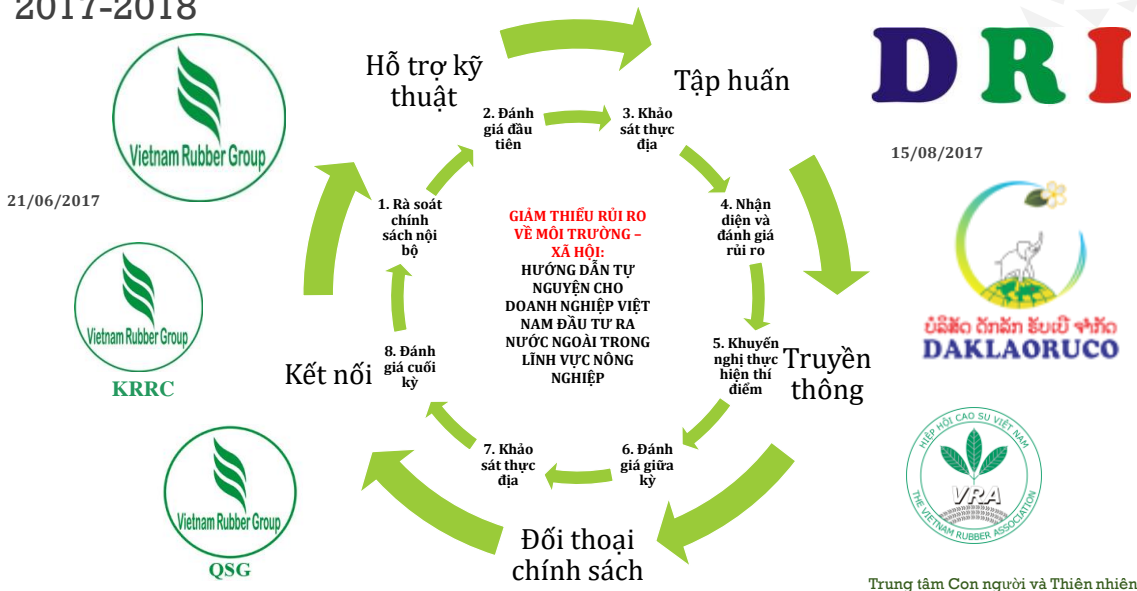
Nội dung Khung Hướng dẫn

Đất đai	Các bước đầu tư		
Lao động	Chuẩn bị đầu tư	Thực hiện đầu tư	Chấm dứt đầu tư
Môi trường	Loại rủi ro		
	Đề xuất		
Văn hóa/DTBD	Biện pháp thực hiện		
	Tham khảo		

Trung tâm Con người và Thiên nhiên

19

Doanh nghiệp Tiên phong thí điểm áp dụng Hướng dẫn tự nguyện 2017-2018

Trung tâm Con người và Thiên nhiên

20

Doanh nghiệp & NGO: Hợp tác vì Phát triển bền vững

Link film

Người thực hiện:

1. Phạm Thị Huyền
2. Đỗ Thị Hải Linh
3. Nguyễn Hoàng Phương

Trung tâm Con người và Thiên nhiên

21

Xin cảm ơn!

Nguyễn Hoàng Phương

hoangphuong@nature.org.vn

<http://nature.org.vn>